

UDK: 159.940

Sayyora BABADJANOVA,
Dotsent, Urganch davlat universiteti, Urganch, O'zbekiston
E-mail: sayyora1504@mail.ru / 0009-0003-0596-2161

Professor, DSc R.Razakova taqrizi asosida

SHAXS MAQSADGA INTILUVCHANLIGINI O'RGANISHNING KONSEPTUAL-METODOLOGIK ASOSLARI VA PSIXODIAGNOSTIK MONITORINGI

Аннотация

Ushbu maqolada OTM talabalarida maqsadga intiluvchanlikning psixologik tabiat hamda uning kognitiv, motivatsion va irodaviy determinantlari yoritilgan. Tadqiqotda ushbu sifatni baholash hamda rivojlantirishga qaratilgan 4 bosqichli psixodiagnostik monitoring modeli taklif etiladi. Model matonatlilik, akademik motivatsiya va irodaviy o'z-o'zini nazorat qilishni bosqichma-bosqich tashxis etish va OTM psixologik xizmati orqali manzilli ko'mak ko'rsatish mexanizmlarini asoslab beradi.

Kalit so'zlar: Talabalar, maqsadga intiluvchanlik, psixodiagnostik monitoring, matonatlilik, akademik motivatsiya, irodaviy o'z-o'zini nazorat qilish, kognitiv determinantlar.

КОНЦЕПТУАЛЬНО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И ПСИХОДИАГНОСТИЧЕСКИЙ МОНИТОРИНГ ИЗУЧЕНИЯ ЦЕЛЕУСТРЕМЛЕННОСТИ ЛИЧНОСТИ

Аннотация

В статье освещаются психологическая природа целеустремленности студентов вузов и ее когнитивные, мотивационные и волевые детерминанты. Предлагается 4-этапная модель психодиагностического мониторинга для оценки и развития данного качества. Модель обосновывает механизмы поэтапной диагностики упорства, академической мотивации и волевого самоконтроля, а также оказания адресной помощи психологической службой вуза.

Ключевые слова: Студенты, целеустремленность, психодиагностический мониторинг, упорство, академическая мотивация, волевой самоконтроль, когнитивные детерминанты.

CONCEPTUAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS AND PSYCHODIAGNOSTIC MONITORING OF PERSONAL GOAL-DIRECTEDNESS

Annotation

This article highlights the psychological nature of goal-directedness in university students alongside its cognitive, motivational, and volitional determinants. A four-stage psychodiagnostic monitoring model is proposed to evaluate and foster this trait. The model outlines mechanisms for step-by-step assessment of perseverance, academic motivation, and volitional self-control, providing targeted support through university psychological services.

Key words: Students, goal-directedness, psychodiagnostic monitoring, perseverance, academic motivation, volitional self-control, cognitive determinants.

Kirish. Uchinchi Renessans poydevorini barpo etish sharoitida oliy ta'lim tizimini tubdan isloh qilish, raqobatbardosh kadrlar tayyorlash va yoshlarning intellektual-irodaviy salohiyatini ro'yobga chiqarish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev ta'kidlaganlaridek: "Biz yoshlarimizning bilimi, g'ayrat-shijoati va shaxsiy va professional maqsadlariga erishishdagi intiluvchanligiga tayanib, yangi jamiyat quramiz. Maqsadga intiluvchan, irodasi mustahkam yoshlar — mamlakatimizning eng katta strategik xazirasidir [4]." Ushbu sohada davlat siyosatining normativ-huquqiy asoslari quyidagi hujjatlarda o'z aksini topgan:

"O'zbekiston — 2030" strategiyasi (O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi PF-158-son Farmoni) - yoshlarning shaxsiy va kasbiy kamolotini ta'minlash, ularda o'z-o'zini boshqarish va maqsadga intiluvchanlik ko'nikmalarini rivojlantirishni asosiy maqsad qilib belgilaydi [3];

"Oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi" (2019-yil 8-oktyabrdagi PF-5847-son Farmoni) — talabalarda o'quv-kasbiy motivatsiyani hamda mustaqil qaror qabul qilish irodasini shakllantirish vazifasini qo'yadi [1];

"Yoshlarga oid davlat siyosatini tubdan isloh qilish va yangi bosqichga olib chiqish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qonuniy va me'yoriy hujjatlar [2].

Ushbu davlat dasturlari va islohotlar oliy ta'lim muassasalarida shunchaki bilimlarni shakllantirib qolmay, balki o'quv-kasbiy faoliyatida barqaror va maqsadga intiluvchan shaxs fenotipini diagnostika qilish ile rivojlantirishning ilmiy-psixologik tizimini yaratishni tazo etadi.

Talabalik davri - shaxsning kasbiy identikligi shakllanadigan, maqsadlar ierarxiyasi qayta strukturalashadigan hamda o'z-o'zini boshqarish mexanizmlari sinovdan o'tadigan kritik ontogenetik bosqichdir. Biroq, amaliyot shuni ko'rsatadiki, talabalarining sezilarli qismida o'quv-kasbiy maqsadlarning mavhumligi, motivatsion regressiya va irodaviy yetishmovchilik kuzatiladi.

Adabiyotlar sharhi. 1. Maqsadga intiluvchanlik tushunchasining kelib chiqishi. Klassik faoliyat nazariyasida (A.N. Leontev, B.F. Lomov) maqsad – insondagi harakatlarni boshqarib turuvchi asosiy mezon va niyatlar bilan bog'liq bo'lgan aniq natijadir [8][9]. Maqsad shakllanishi (ya'ni niyatlarni harakatga aylantirish) inson o'z xohish-istaklarini va imkoniyatlarini aqlan taroziga solishini anglatadi. E.G'. G'oziyev ushbu yondashuvni talabalar hayotiga tatbiq etib, maqsadga intiluvchanlikni talabaning o'quv va kasbiy faoliyatida o'z yo'lini topa olishining bosh mezoni sifatida baholagan [6]. Tadqiqotimizda maqsadga intiluvchanlik shunchaki odatdagi iroda ko'rinishi emas, balki fikrlash (kognitiv), ichki xohish (motivatsiya) va irodani bitta tizimga birliktiruvchi murakkab psixologik holat (fenotip) sifatida tushuntiriladi.

2. Maqsad va xohish-istaklar modellarining bir-biriga bog'liqligi.

3x2 maqsadlar tizimi (A.J. Eliot, K. Murayama). Insonning muvaffaqiyatga erishish intilishlarini 3 ta baholash mezonini (vazifa, shaxsiy o'sish, boshqalar bilan solishtirish) va 2 ta yo'nalish (yutuqqa erishish, omadsizlikdan qochish) bo'yicha tahlil qiladi [17]. Talaba boshqalardan o'zishga emas, balki vazifani puxta bajarishga va shaxsiy rivojlanishga e'tibor qaratsa, unda maqsadga intiluvchanlik barqaror bo'ladi.

O'z-o'zini determinatsiyalash (o'z mezonlarini belgilash) nazariyasi (E.L. Desi, R.M. Rayan). Maqsadga intilishdagi ichki

quvvatni 3 ta ehtiyoj orqali tushuntiradi: mustaqillik (o'z qaroriga ega bo'lish), mahorat (o'z ishining ustasi bo'lish) va muhitga bog'liqlik (atrofdagilar bilan samimiy munosabat). Tashqi majburiyat emas, balki shaxsiy qiziqish va xohishga tayangan maqsadlar uzoq muddat davom etadi [15].

Kognitiv mexanizmlari (Fikrlash mexanizmlari) (R.I. Sunnatova). Maqsadni shakllantirishda fikrlashning moslashuvchanligi va zukkolik insoniy imkoniyatlarni to'g'ri baholash hamda kelajak rejalarni modellashtirish imkonini beradi [12].

1-jadval

Yondashuv va mualliflar	Markaziy tushuncha	Maqsadga intiluvchanlikdagi o'rni
3x2 Maqsadlar tizimi (A.J. Eliot, K. Murayama)	Mahorat va natija standartlari	Maqsad qaysi yo'nalishda shakllanishini va kognitiv mazmunini belgilaydi
O'z-o'zini belgilash nazariyasi (E.L. Desi, R.M. Rayan)	Insoniy ehtiyojlar va ichki xohish	Maqsad sari harakat qilish uchun ichki quvvat va motivatsiya beradi
Fikrlash yondashuvi (R.I. Sunnatova)	Zukkolik va fikrlash mexanizmlari	Maqsadni to'g'ri rejalashtirish va kelajakni taxmin qilishni ta'minlaydi

Vaqt sinovidan o'tadigan barqarorlik va irodani boshqarish. Ko'zlangan maqsadni uzoq vaqt davomida yo'qotmaslik vaqtlararo barqarorlikni talab qiladi. Matonatlilik (Grit - Andjela Dakvort). Bu qiziqishlar barqarorligi (tanlangan sohaga sodiq qolish) va harakatlar chidamliligi (qiyinchilikka qaramay mehnat qilish) birikmasidir [16]. U to'siqlarga qaramay uzoq muddatli maqsadlardan voz kechmaslikni ta'minlaydi.

Irodani boshqarish (B.R. Qodirov, N.E. Stambulova). Dadillik, tirishqoqlik va o'zini tuta bilish kabi irodaviy

ko'rsatkichlar qiyin va ruhiy tushkunlik holatlarida faoliyatni qayta tartibga solish hamda maqsadni saqlab qolishga xizmat qiladi [7][11].

Xulosa qilib aytganda maqsadga intiluvchanlik - kognitiv reja va maqsadlar, ichki intilish, matonat hamda irodaviy boshqaruvning bir-birini to'ldiruvchi yaxlit psixologik ko'rinishidir.

2-jadval. Maqsadga intiluvchanlik fenotipini o'rganishning konseptual-metodologik yondashuvlari

Yondashuv yo'nalishi	Asosiy vakillar va olimlar	Konseptual mazmuni va metodologik roli
1. Tizimli-faoliyatli yondashuv	- B.F. Lomov - A.N. Leontev - E.G. G'ozziyev	Maqsadga intiluvchanlik – metatizim va faoliyat o'qi sifatida: - Maqsadni faoliyatning regulativ o'qi va motiv bilan bog'liq kognitiv natija deb qarash. - Maqsadga intiluvchanlikni ierarxik tuzilmaga ega ko'p o'Ichovli psixologik tizim sifatida tahlil qilish. - Talaba shaxsini o'quv-kasbiy faoliyatning faol subyekt sifatida talqin etish.
2. Motivatsion-kognitiv yondashuv	- A.J. Eliot, K. Murayama - E.L. Desi, R.M. Rayan - R.I. Sunnatova	Maqsadning kognitiv mazmuni va motivatsion drayverlari: - Muvaffaqiyatga erishish maqsadlarining 3 \times 2 taksonomiyasi (Vazifa-, Shaxs-, Boshqalar-orientatsiyasi). - O'z-o'zini determinatsiyalash nazariyasi (SDT): Ichki (avtonomiya, kompetentlik) va tashqi motivlar sintezi. - Maqsad shakllanishining kognitiv-intellektual mexanizmlari.
3. Irodaviy-metakognitiv yondashuv	- A.L. Dakvort - N.E. Stambulova - B.R. Qodirov	Vaqtlararo barqarorlik va o'z-o'zini regulatsiya qilish: - Grit (Matonatlilik): Qiziqishlar barqarorligi (Consistency of Interest) va harakatlar matonati (Perseverance of Effort). - Irodaviy regulatsiyaning operational ko'rsatkichlari (tirishqoqlik, dadillik, self-control). - Maqsadni amalga oshirishdagi shaxsiy va irodaviy regulativ imkoniyatlar.

O'zbek psixologiya maktabi vakillaridan E.G. G'ozziyev va R.I. Sunnatova talaba shaxsini o'quv faoliyatining faol subyekt sifatida talqin etib, maqsad shakllanishini intellektual va kognitiv rivojlanishning oliy darajasi deb baholaydilar [6][12]. B.R. Qodirov esa maqsadga intiluvchanlikni shaxsning irodaviy va regulativ xususiyatlari bilan uzviy bog'liqlikda tadqiq etgan [7].

Klassik va zamonaviy xalqaro yondashuvlar vakillari B.F. Lomov va A.N. Leontev faoliyat nazariyasida maqsadni faoliyatning regulativ o'qi hamda motiv bilan uzviy bog'liq bo'lgan kognitiv natija deb qarashgan [8][9]. A.J. Eliot hamda K. Murayama tomonidan ishlab chiqilgan zamonaviy 3 x 2 (3 x 2 o'Ichovli maqsadlar taksonomiyasi: vazifa, shaxs va boshqalar orientatsiyasi) maqsadlar taksonomiyasi maqsad yo'nalishlarini vazifa, shaxsiy o'sish va boshqalardan o'zish mezonlari bo'yicha tahlil qilish imkonini berdi [17]. A.L. Dakvort o'zining "Grit" (matonatlilik) nazariyasida maqsadga intiluvchanlikning uzoq

muddatli vaqtlararo barqarorligi fenotipning asosiy irodaviy poydevori ekanligini isbotlab berdi [16].

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqot tanlanmasi va tashkiliy asoslari. Tadqiqotning obyekti sifatida OTM talabalarida maqsadga intiluvchanlikni rivojlantirishning psixologik determinantlarini o'rganish belgilandi. Shu munosabat bilan empirik izlanishlar 2025–2026-yillar davomida Respublika OTMlarining 310 nafar talabalar o'rtasida bosqichma-bosqich o'tkazildi.

Talabalarda maqsadga intiluvchanlik fenotipini shunchaki yakka tartibdagi xususiyat emas, balki kognitiv, motivatsion, irodaviy hamda shaxsiy-regulativ ko'rsatkichlarning sinergik birligi sifatida baholash uchun ilmiy jihatdan asoslangan, standartlashtirilgan va adaptatsiya qilingan diagnostik majmuadan foydalanildi.

3-jadval

Diagnostika yo'nalishi	Foydalanilgan metodika va mualliflar	O'Ichadigan psixologik ko'rsatkichlar
Kognitiv-maqsdali yo'nalish	"Muvaffaqiyatga yo'naltirilgan maqsadlar so'rovnomasi" (A.J. Eliot, K. Murayama)	Maqsadlar taksonomiyasi (vazifa-, shaxs-hamda boshqalar-orientatsiyasi)
Vaqtlararo barqarorlik va matonat	"Maqsadga sodiqlik va matonatlikni aniqlash metodikasi" / Grit Scale (A.L. Dakvort)	Qiziqishlar barqarorligi va harakatlar matonati
Motivatsion soha	"Akademik motivatsiya shkalasi" / AMS (T.O. Gordeyeva, O.A. Sechev, E.N. Osin)	Ichki (bilish, erishish, o'z-o'zini rivojlantirish) va tashqi akademik motivlar
Shaxsiy-effektivlik resurslari	"Umumiy o'z-o'ziga ishonch shkalasi" (R. Shvarts, M. Iyerusalim) hamda "Shaxsning o'zini o'zi faollashtirish darajasini diagnostika qilish" (F. Kalina)	O'z imkoniyatlariga ishonch hamda shaxsiy autopsixologik faollik darajasi
Irodaviy va emotsional regulatsiya	"Irodaviy sifatlarining rivojlanish darajasini baholash" (N.E. Stambulova) va "Emotsional holatlarda o'zini o'zi nazorat qilishni o'rganish" (G.S. Nikiforov, V.K. Vasilev, S.V. Firsova)	Dadillik, tirishqoqlik, o'z-o'zini nazorat qilish va emotsional o'z-o'zini boshqarish
Mualliflik ekspress-diagnostikasi	"Talabalarda maqsadga intiluvchanlik darajasini aniqlovchi psixologik so'rovnoma"	Talabalarda maqsadga intiluvchanlik fenotipining integral darajasi

Aralash usullardan foydalanish maqsadida, miqdoriy test ko'rsatkichlaridan tashqari, subyektiv va kuzatuv ma'lumotlarini to'plash uchun umumilmiy kuzatish, muloqot-suhbat hamda maxsus tuzilgan anketa so'rovnomalari unumli tatbiq etildi.

To'plangan empirik ma'lumotlarni matematik-statistik jihatdan qayta ishlash hamda gipotezalarning mosligini tekshirish uchun Styudentning (t), Mann-Uitni (U), Kruskal-Uollis (W) va Pirson (r) mezonlaridan SPSS dasturiy paketi vositasi sifatida foydalanildi.

OTM talabalarida maqsadga intiluvchanlikni psixodiagnostik monitoring qilish modeli

Talabalarda maqsadga intiluvchanlik fenotipini shakllantirish, uning vaqtlararo barqarorligini baholash hamda rivojlanish trayektoriyasini tizimli kuzatib borish maqsadida 4 bosqichli konseptual-metodologik psixodiagnostik monitoring modeli ishlab chiqildi. Ushbu model talabani oliy ta'lim muassasasidagi (OTM) butun o'quv faoliyati davomida kognitiv, motivatsion va irodaviy-regulyativ resurslarining sinergik dinamikasini baholashga va tartibga solishga qaratilgandir.

4-jadval. Psixodiagnostik monitoring modelining kompleksi va bosqichlari

Bosqich va vaqti	Bosqich maqsadi va konseptual mazmuni	Qo'llaniladigan metodikalar va diagnostik vositalar	Kutilayotgan natija va psixologik samara
1-bosqich: Boshlang'ich ko'rik (1-kurs, 1-semestr)	Moslashuv va bazaviy imkoniyatlarni baholash: Talabalarining OTM ta'lim muhitiga akklimatizatsiya bo'lish davrida ularning maqsad qo'yish potentsiali va tirishqoqlikning boshlang'ich darajasini aniqlash.	• Mualliflik ekspress-diagnostika so'rovnomasi • Grit Scale (Andjela Dakvortning matonatlik va qiziqishlar barqarorligi testi [16])	Talabalarining boshlang'ich psixologik ma'lumotlar bazasi shakllanadi. Maqsadlari mavhum va tirishqoqlik past bo'lgan "xavf guruhi" ajratib olinadi.
2-bosqich: Chuqurlashtirilgan tahlil (2-3-kurslar)	Motivatsion va irodaviy o'zgarishlarni kuzatish: Talabani kasbiy o'zligini anglash bosqichida uning akademik motivatsiyasi, irodaviy sifatleri va maqsadlar orientatsiyasini o'rganish.	• 3x2 Maqsadlar so'rovnomasi (Endryu Eliot [17]) • Akademik motivatsiya shkalasi (Tamara Gordeyeva [5]) • Irodaviy sifatleri baholash (Natalya Stambulova [11])	O'qishga bo'lgan ichki va tashqi motivlar nisbati aniqlanadi. Maqsadga intilishning susayishi hamda amotivatsiya sabablari diagnostika qilinadi.
3-bosqich: Amaliy yordam va intervensiya (O'quv yili davomida)	Korreksion-rivojlantiruvchi ta'sir ko'rsatish: Maqsadga intiluvchanligi o'rta va past bo'lgan talabalar bilan shaxsiy effektivlik va autopsixologik faollikni oshirish ishlarini olib borish.	• Taym-menedjment va auto-kovching modullari • Stiven Kovi nazorat va ta'sir doirasi texnikalari [14] • Umumiy o'z-o'ziga ishonch shkalasi (Ralf Shvarser [13])	Emotsional o'z-o'zini nazorat qilish va irodaviy tirishqoqlik oshadi. Tashqi majburiyattan avtonom-ichki motivatsiyaga o'tish ta'minlanadi.
4-bosqich: Yakuniy baholash (4-kurs, bitiruvchi bosqich)	Longitudinal tahlil va sarhisob: Talabani 4 yillik o'qishi davomida maqsadga intiluvchanlik shakllanish trayektoriyasini yakuniy diagnostika qilish.	• 4 yillik diagnostik ma'lumotlarni taqqoslash hamda matematik-statistik tahlil etish (SPSS dasturi)	Bitiruvchining kasbiy-shaxsiy tayyorgarligi hamda integral psixologik portreti yaratiladi. Kelgusi mehnat faoliyatiga oid tavsiyalar beriladi.

Monitoring modelining birinchi bosqichi - boshlang'ich diagnostika talabalarining OTM ta'lim muhitiga moslashish davriga, ya'ni 1-kursning 1-semestriga to'g'ri keladi. Bu bosqichda asosiy e'tibor talabalardagi bazaviy maqsad qo'yish potentsiali hamda vaqtlararo barqarorlik ko'rsatkichlarining boshlang'ich darajasini aniqlashga qaratiladi. Metodologik vosita sifatida mualliflik ekspress-diagnostika so'rovnomasi hamda Andjela Dakvortning "Maqsadga sodiqlik va matonatlikni aniqlash metodikasidan foydalaniladi. Natijada talabalarining bazaviy psixologik ma'lumotlar bazasi shakllantirilib, ular orasidan

maqsadlari mavhum va matonatlik ko'rsatkichi past bo'lgan "risk guruhi" hamda yuqori potentsialli talabalar toifalarga ajratib olinadi [16].

Ikkinchi bosqich - rivojlanish va o'zgarishlar diagnostikasi 2-3-kurslarni qamrab olib, talabalarining akademik va kasbiy o'zligini anglash shakllanadigan davrida maqsadlarning kognitiv strukturasi hamda motivatsion-irodaviy regulatsiyaning chuqur determinantlarini baholashni nazarda tutadi. Diagnostika jarayonida Endryu Eliot va Keyji Murayamaning "Muvaffaqiyatga yo'naltirilgan maqsadlar so'rovnomasi" [17], Tamara

Gordeyevaning "Akademik motivatsiya shkalasi" hamda Natalya Stambulovaning "Irodaviy sifatlarni baholash" metodikalaridan kompleks tarzda foydalaniladi [5][11]. Ushbu tashxis talabada maqsadlarning qaysi orientatsiyaga (vazifa-, shaxs- yoki boshqalar-orientatsiyasi) tegishligini, ichki va tashqi akademik motivlar nisbatini aniqlash hamda maqsadga intiluvchanlikning susayish sabablarini barvaqt diagnostika qilish imkonini beradi.

Monitoringning uchinchi bosqichi – korreksion-rivojlantiruvchi intervensiya doirasida maqsadga intiluvchanlik ko'rsatkichlari o'rta va past darajada aniqlangan talabalar bilan manzilli psixologik hamda autopsixologik ishlar olib boriladi. Amaliy ta'sir ko'rsatish jarayonida Stiven Kovi (Stephen Covey) nazorat va ta'sir doiralari texnikalari, taym-menedjment modullari, auto-kovching hamda shaxsiy effektivlikni oshirishga qaratilgan treninglar qo'llaniladi [14]. Oraliq nazorat esa Ralf Shvarser va Mattias Ierusalemning "Umumiy o'z-o'ziga ishonch shkalasi" orqali amalga oshirilib, talabalarda o'z-o'zini regulatsiya qilish, emotsional nazorat hamda irodaviy tirishqoqlik sifatlarini rivojlantirish va ularni tashqi motivatsiyadan avtonom-ichki motivatsiyaga o'tkazish ta'minlanadi [13].

Modelning yakunlovchi to'rtinchi bosqichi - yakuniy ekspertiza va dinamik tahlil bitiruvchi 4-kurs talabalarining OTMdagi butun o'quv faoliyati davomidagi maqsadga

intiluvchanlik ko'rsatkichlari hamda uning determinantlari rivojlanish trayektoriyasini sarhisob qiladi. Bunda barcha 4 yillik diagnostik ma'lumotlar longitudinal (uzoq muddatli kuzatuv) va qiyosiy-analitik usulda, parametrik hamda noparametrik statistik mezonlar asosida SPSS dasturi yordamida tahlil etiladi. Yakuniy bosqich natijasida bitiruvchi talabaning kasbiy-shaxsiy tayyorgarligi hamda maqsadlarga erishish borasidagi integral psixologik portreti yaratilib, uning kelgusi mehnat faoliyatidagi maqsadga intiluvchanlik potentsiali bo'yicha ilmiy-amaliy va metodologik xulosalar taqdim etiladi.

Xulosa. Maqsadga intiluvchanlik murakkab shaxsiyat fenotipi bo'lib, u shunchaki niyat emas, balki kognitiv, motivatsion hamda irodaviy-regulyativ resurslarning sinergik birikuvidan iborat.

Maqsadga intiluvchanlikning vaqtlararo barqarorligini ta'minlashda shaxsning harakatlar matonati, qiziqishlar davomiyligi va ichki akademik motivatsiyasi hal qiluvchi psixologik omillar sifatida namoyon bo'ladi.

OTMdagi ushbu sifatni rivojlantirish tizimli xarakterga ega bo'lishi lozim; bu borada 1-kursdan 4-kursgacha bo'lgan davrni qamrab oluvchi 4 bosqichli psixodiagnostik monitoring modelini joriy etish yuqori samaradorlikni ta'minlaydi.

ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktyabrda PF-5847-son "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Farmoni.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 30-iyundagi PF-6017-son "O'zbekiston Respublikasida yoshlarga oid davlat siyosatini tubdan isloh qilish va yangi bosqichga olib chiqish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrda PF-158-son "O'zbekiston — 2030" strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni.
4. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. — Toshkent: O'zbekiston, 2021. — 464 b.
5. Gordeyeva T.O., Sechev O.A., Osin E.N. Akademik motivatsiya shkalasi // Psixologiya masalalari. — 2014. — № 4. — B. 131–145.
6. G'oziyev E.G'. Oliy maktab psixologiyasi. — Toshkent: O'qituvchi, 2010. — 224 b.
7. Qodirov B.R. Shaxsning irodaviy-regulyativ xususiyatlari va ularni tashxis qilish metodologiyasi. — Toshkent: Fan, 2018. — 180 b.
8. Leontev A.N. Faoliyat. Ong. Shaxsiyat. — Toshkent: O'zbekiston, 2011. — 304 b.
9. Lomov B.F. Psixologiyada metodologik va nazariy muammolar. — Toshkent: O'qituvchi, 2012. — 288 b.
10. Nikiforov G.S., Vasilev V.K., Firsova S.V. Emotsional holatlarda o'zini o'zi nazorat qilishni o'rganish diagnostikasi. — Sankt-Peterburg: Piter, 2015. — 120 b.
11. Stambulova N.E. Sportchi va shaxs irodaviy sifatlarni baholash va rivojlantirish. — Moskva: Fizkultura i sport, 2010. — 196 b.
12. Sunnatova R.I. Talabalarda kognitiv va intellektual rivojlanishning psixologik xususiyatlari. — Toshkent: Universitet, 2019. — 210 b.
13. Shvarts R., Iyerusalim M. Umumiy o'z-o'ziga ishonch shkalasi // Psixologik diagnostika va korreksiya. — 2012. — № 2. — B. 45–52.
14. Covey S.R. The 7 Habits of Highly Effective People: Powerful Lessons in Personal Change.—New York: Free Press,2004.—381 p.
15. Deci E.L., Ryan R.M. Intrinsic Motivation and Self-Determination in Human Behavior. — New York: Plenum Press, 1985. — 372 p.
16. Duckworth A.L., Peterson C., Matthews M.D., Kelly D.R. Grit: Perseverance and passion for long-term goals // Journal of Personality and Social Psychology. — 2007. — Vol. 92(6). — P. 1087–1101.
17. Eliot A.J., Murayama K. A 3x2 achievement goal framework // Journal of Educational Psychology. — 2011. — Vol. 103(3). — P. 632–648.